

१ राजे ग्रंथ

१ राजे व, २ राजे मिळून हिन्दू शास्त्रात एकच ग्रंथ होता. सेप्तुआजिटने त्याचे दोन भाग केले; परंतु; त्यांना तिसरे राजे व चौथे राजे असे म्हणत. हे ग्रंथ राजांसंबंधी आहेत.

लेखक:- हा ग्रंथ कोणी लिहिला हे निश्चित सांगता येत नाही. यहूदी लोकांच्या मताप्रमाणे हा ग्रंथ यिर्मयाने लिहिला असावा. तो राष्ट्रीय लेखांवरून तयार केला असावा. १ राजे ११:४१, १४:१९, २९.

काळ:- ख्रिस्त. पू. १०१५-८९७, पहिले देऊळ कायम असता हा ग्रंथ लिहिला असावा. दाविदा-पासून यहोशाफाटापर्यंतचा हा काळ आहे.

१ राजे ६:१ - मिसर देशातून इस्माएल निघाल्यापासून शलमोनाचे देऊळ बांधण्याच्या सुरुवातीपर्यंत ४८० वर्षाचा काळ दिला आहे. पण तो काळ वास्तविक ५७३ वर्षाचा होता. ९३ वर्षे इस्माएल लोक न्यायाधीशांच्या काळी कैदेत होते. म्हणून पवित्र शास्त्राच्या कालगणनेप्रमाणे हा ९३ वर्षाचा काळ हिशेबात धरलेला नाही.

१. या ग्रंथात इस्माएल लोकांचे राज्य कसे स्थापन झाले व ते लयास कसे जाऊ लागले हे दाखविले आहे. जेव्हा जेव्हा इस्माएल लोक यहोवाशी एकनिष्ठेने वागत, तेव्हा तेव्हा त्यांची भरभराट होई. देवाला त्यांनी सोडले म्हणजे त्यांची नैतिक व राजकीय अधोगती होई २२:१९ ही गोष्ट फार महत्वाची आहे. पश्चात्ताप्यांवर देव दया व कृपा करतो. पाप्यांना दंड करतो.

२. शलमोनाच्या मृत्यूपर्यंत एक राज्य होते. त्याच्या मृत्यूनंतर ते विभागले गेले. शलमोनाच्या काळी नाथान हाच एक भविष्यवादी पुढे येतो. राज्य दुभागल्यावर, यराबाम व रहबाम यांच्या काळी भविष्यवाद्यांची विशेष गरज भासू लागली.

३. शलमोनाच्या राज्यात मूर्तिपूजा होऊ लागली. देवाखेरीज दुसरा राजा करून घेतला होता एवढेच नाही, तर आता दुसरे देवही करून घेतले. मूर्ती डोळयांना दिसत होत्या. देव अदृश्य आहे.

४. देवाच्या मंदिराची बांधणी, नकाशा, मोजमाप वगैरे अध्याय ६ व ७, शलमोनाचे राजवैभव दरबार, कारभारी, मित्र वगैरे अध्याय ४ व ५. शबाच्या राणीची भेट १०:१-१३.

५. शलमोनाचा न्हास होण्याची कारणे-- (१) त्याचा ऐषाराम १०:१४-२९. (२) त्याची विषयासकती ११:१-३. (३) त्याची धर्मभृष्टता ११:४-८० (४) त्याचे शत्रू ११:१४-२०

६. देवळाच्या प्रतिष्ठापनेच्या वेळी शलमोनाची प्रार्थना ८:२२-५३, एलीया भविष्यवाद्याचे काम १७, १८, १९, २१, अलीशाला बोलावणे १९:१९, २१.

७. या ग्रंथात सांगितलेली एक गोष्ट विशेष लक्षात ठेवण्याजोगी आहे - देऊळ हे देवाचे राहण्याचे घर म्हणून म्हटलेले नव्हते. पण "देवाच्या नामासाठी मंदिर" असे म्हटले आहे. त्यांच्या देवांची " राहण्यासाठी घरे " म्हणून मूर्तिपूजक त्यांची देवळे बांधितात. ५:५, ८:२७ पहा.

८. शिगाचा शब्द यबाबाने पहिल्याने ऐकला, १ : ४१ कोश वाहण्याचे काम लेव्यांचे होते; पण याजकांनी तो वाहिला, ८:३. इसाएलांना जगासाठी काय करावयाचे होते, ८:४३; ६०.

१ राजे हा ग्रंथ दावीदाच्या मृत्यूनंतर सुरु होतो आणि इस्साएलच्या इतिहासातील एका महत्त्वाच्या कालखंडाचे वर्णन करतो. यात शलमोन राजाचे वैभवशाली राज्य, मंदिराची निर्मिती, राज्याचे विभाजन आणि एलिया संदेष्ट्याची महत्त्वपूर्ण सेवा यावर लक्ष केंद्रित केले आहे.

दावीदानंतर शलमोनाचे राज्य आणि बुद्धीची सुरुवात (अध्याय १-३)

- दावीदाचा उत्तराधिकारी:** दावीद राजाच्या उत्तारवयात त्याचा मुलगा अदोनीया याने राजा होण्याचा प्रयत्न केला, परंतु बथशेबा आणि संदेष्टा नाथान यांच्या हस्तक्षेपामुळे दावीदाने शलमोनला आपला वारस म्हणून घोषित केले आणि त्याचा अभिषेक केला. शलमोनाने आपल्या राज्याची सूत्रे हाती घेतल्यावर आपल्या विरोधातील व्यक्तींना योग्य न्याय दिला.
- बुद्धीची देणगी:** राजा झाल्यावर शलमोनने परमेश्वराकडे बुद्धी मागितली, जेणेकरून तो लोकांचा चांगला न्याय करू शकेल. परमेश्वराने त्याच्या मागणीवर प्रसन्न होऊन त्याला अफाट बुद्धी दिली, ज्यामुळे तो जगातील सर्वात बुद्धिमान राजा बनला आणि त्याचे नाव सर्व दूर पसरले.

शलमोनाचे वैभव, मंदिराची निर्मिती आणि अधोगती (अध्याय ४-११)

- मंदिराची निर्मिती:** शलमोनाच्या राजवटीतील सर्वात मोठी आणि महत्त्वाची घटना म्हणजे परमेश्वरासाठी यरुशलेममध्ये एका भव्य मंदिराची निर्मिती. या मंदिराचे बांधकाम सात वर्षे चालले आणि ते परमेश्वराच्या गौरवाने भरले. हे मंदिर इस्साएलच्या उपासनेचे केंद्र बनले.

- राजकीय संबंध आणि समृद्धी:** शलमोनाने अनेक परदेशी राजांशी मैत्री केली, विशेषतः सोन्या आणि इतर संपत्तीमुळे त्याचे राज्य प्रचंड समृद्ध झाले. पण त्याने अनेक परदेशी स्त्रियांशी विवाह केला, ज्यांनी त्याला त्यांच्या दैवतांची उपासना करण्यास उद्युक्त केले.
- अधोगती आणि मूर्तिपूजा:** आपल्या परदेशी पत्नींच्या प्रभावामुळे शलमोनने परदेशी दैवतांची उपासना करण्यास सुरुवात केली, ज्यामुळे परमेश्वराचा कोप झाला. परमेश्वराने त्याला सांगितले की त्याच्या मृत्यूनंतर त्याचे राज्य विभाजित केले जाईल.

राज्याचे विभाजन आणि प्रारंभिक राजे (अध्याय १२-१६)

- राज्याची विभागणी:** शलमोनाच्या मृत्यूनंतर त्याचा मुलगा रहबाम राजा झाला. त्याने लोकांच्या गरजांकडे दुर्लक्ष करून त्यांच्यावर अधिक कर लादले. यामुळे दहा वंशांनी बंड केले आणि इस्माएलचे दोन भागांमध्ये विभाजन झाले:
 - उत्तरी राज्य (इस्माएल):** यात दहा वंश होते आणि याराबाम हा त्यांचा राजा बनला. त्याने सोन्याची वासरे बनवून त्यांची उपासना सुरु केली, ज्यामुळे हे राज्य परमेश्वरापासून दूर गेले.
 - दक्षिणी राज्य (यहूदा):** यात यहूदा आणि बिन्यामीन हे दोन वंश होते, ज्यावर रहबामने राज्य केले.
- दुष्ट राजे:** विभाजनानंतर, दोन्ही राज्यांमध्ये अनेक राजे होऊन गेले. इस्माएलच्या उत्तरी राज्यामधील बहुतेक राजे दुष्ट होते आणि त्यांनी मूर्तिपूजेला प्रोत्साहन दिले, ज्यामुळे त्यांनी देवाची आज्ञा मोडली.

एलिया संदेष्ट्याची सेवा आणि अहाबाचे राज्य (अध्याय १७-२२)

- **अहाब आणि ईजबेल:** इस्साएलचा राजा अहाब आणि त्याची पत्नी ईजबेल हे इतिहासातील सर्वात दुष्ट शासकांपैकी होते. त्यांनी बाल देवाची उपासना इस्साएलमध्ये आणली आणि परमेश्वराच्या संदेष्ट्यांना त्रास दिला, ज्यामुळे देशात मोठा दुष्काळ पडला.
- **एलियाचा संघर्ष: कर्मेल पर्वतावरील अग्निपरीक्षा:** देवाच्या सामर्थ्याचा अजोड पुरावा (१ राजे १८:२०-४०)
- इस्साएल भूमीवर अहाब राजा आणि त्याची दुष्ट राणी ईजबेल यांच्या दुष्ट राजवटीत जेव्हा बाल दैवताची उपासना कळसाला पोहोचली होती, तेव्हा परमेश्वराचा धाडसी संदेष्टा एलिया एकटाच देवाच्या गौरवासाठी उभा राहिला. त्याने राष्ट्राला आव्हान दिले, एका निर्णायक क्षणासाठी, जिथे खऱ्या देवाची ओळख पटणार होती.
- **१. सत्य आणि असत्याचे आव्हान** (१ राजे १८:२०-२४): एलियाने इस्साएलच्या लोकांना आणि बालच्या ४५० संदेष्ट्यांना कर्मेल पर्वतावर एकत्र बोलावले. त्याच्या शब्दांतून परमेश्वराची गर्जना ऐकू येत होती: "तुम्ही किती दिवस दोन विचारांमध्ये दोलायमान राहणार आहात? जर परमेश्वर देव असेल, तर त्याची पाठ धरा; आणि जर बाल देव असेल, तर त्याची पाठ धरा!" (१ राजे १८:२१). त्याने एका अग्निपरीक्षेचे आव्हान दिले: दोन्ही गट आपले बलिदान तयार करतील, परंतु अग्नी लावणार नाहीत. जो देव आकाशातून अग्नी पाठवून बलिदान भस्म करेल, तोच खरा देव असेल!
- **२. बालच्या संदेष्ट्यांचा व्यर्थ आरडाओरडा** (१ राजे १८:२५-२९): बालच्या संदेष्ट्यांनी सकाळी त्यांचे बलिदान तयार केले आणि दुपारपर्यंत ते त्यांच्या दैवताला बोलावू लागले. त्यांनी आरडाओरडा केला, नृत्ये केली आणि त्यांच्या रक्ताने स्वतःला ओरखडून घेतले, "अहो बाल, आम्हाला उत्तर दे!" असे ते आक्रोश करत होते. पण कसलाही आवाज आला नाही, कोणताही प्रतिसाद मिळाला नाही, कोणताही अग्नी उतरला नाही. एलियाने त्यांची

खिल्ली उडवली, "तो झोपला असेल, किंवा बाहेर गेला असेल, त्याला मोठ्याने आवाज द्या!"

- ३. एलियाची प्रार्थना आणि देवाचा पराक्रमी प्रतिसाद (१ राजे १८:३०-३९): दुपार झाली. एलियाने लोकांसमोर येऊन परमेश्वराची वेदी दुरुस्त केली. त्याने आपल्या बलिदानावर आणि भोवतीच्या खंदकात पाणी ओतले, इतके की सर्वकाही ओलेचिंब झाले. मग त्याने परमेश्वराची प्रार्थना केली: "हे अब्राहाम, इसहाक व इसाएल यांच्या परमेश्वरा देवा, तूच इसाएलात देव आहेस आणि मी तुझा दास आहे, व तुझ्या आज्ञेप्रमाणे मी ही सर्व कामे केली आहेत, हे आज कळून येवो!" (१ राजे १८:३६).
- आणि मग, क्षणात! एलियाची प्रार्थना पूर्ण होण्यापूर्वीच, आकाशातून परमेश्वराचा अग्नी कोसळला! तो केवळ बलिदानच नव्हे, तर लाकूड, दगड, धूळ आणि खंदकातले सर्व पाणीही भस्म करून गेला! हे पाहून सर्व लोक भूमीवर पालथे पडले आणि गर्जना केली, "परमेश्वरच देव आहे! परमेश्वरच देव आहे!" (१ राजे १८:३९).
- ४. सत्य आणि विजयाची स्थापना (१ राजे १८:४०): या दैवी हस्तक्षेपानंतर, एलियाने बालच्या सर्व संदेष्ट्यांना कीशोन ओढ्यावर नेऊन ठार मारले, ज्यामुळे इसाएलमधून मूर्तिपूजेचा प्रभाव काही काळासाठी कमी झाला.
- कर्मल पर्वतावरील ही अग्निपरीक्षा केवळ एक चमत्कार नव्हती, तर ती परमेश्वराच्या सार्वभौमत्वाची, त्याच्या सामर्थ्याची आणि त्याच्या वचनांच्या खरेपणाची एक ज्वलंत आणि अविस्मरणीय साक्ष होती. एलियाच्या विश्वासातून देवाने आपली असीम शक्ती प्रकट केली आणि त्यानेच सर्व पृथ्वीचा खरा देव असल्याचे सिद्ध केले.
- अहाबाचा मृत्यू: एलियाच्या वचनानुसार अहाबाचा युद्धात मृत्यू झाला, ज्यामुळे परमेश्वराचे वचन पूर्ण झाले आणि त्याच्या दुष्ट राजवटीचा अंत झाला.

दावीदानंतर शलमोनाचे राज्य आणि बुद्धीची सुरुवात (अध्याय १-३)

१ राजे ग्रंथाची सुरुवात वृद्ध राजा दावीदाच्या जीवनातील शेवटच्या दिवसांपासून होते, जिथे त्याच्या उत्तराधिकार्याचा प्रश्न महत्वाचा ठरतो. हा भाग शलमोनाचे राजा म्हणून अभिषेक होणे आणि परमेश्वराकडून मिळालेल्या बुद्धीच्या देणगीने त्याच्या राज्याची पायाभरणी कशी झाली हे स्पष्ट करतो.

१. दावीदाचा उत्तराधिकारी आणि शलमोनाचा राज्याभिषेक (अध्याय १-२)

- **अदोनीयाचा प्रयत्न (१ राजे १:५-१०):** राजा दावीद खूप वृद्ध झाल्यावर, त्याचा मुलगा अदोनीया याने स्वतःला राजा घोषित करण्याचा प्रयत्न केला. त्याने योवाब सेनापती आणि याजक अब्याथार यांना आपल्या बाजूने घेतले.
- **बथशेबा आणि नाथानचा हस्तक्षेप (१ राजे १:११-३७):** जेव्हा बथशेबा (शलमोनाची आई) आणि संदेष्टा नाथान यांना अदोनीयाच्या प्रयत्नांची माहिती मिळाली, तेव्हा त्यांनी दावीदाकडे जाऊन त्याला त्याच्या वचनाची आठवण करून दिली की, शलमोन हाच त्याचा वारस असेल. दावीद राजाने लगेच आज्ञा दिली की शलमोनला घाईघाईने गीहोनकडे घेऊन जाऊन याजक सादोक आणि संदेष्टा नाथान यांच्या हस्ते त्याचा अभिषेक करावा.
- **शलमोनाचे राजा म्हणून पदग्रहण (१ राजे १:३८-४८):** शलमोनचा अभिषेक होताच, लोकांनी आनंदोत्सव साजरा केला आणि त्याने दावीदाच्या सिंहासनावर आरोहण केले. यानंतर, अदोनीया आणि त्याच्या साथीदारांनी घाबरून पळ काढला.
- **शलमोनाची प्रारंभिक राजवट (१ राजे २:१-४६):** दावीदने शलमोनला अंतिम उपदेश दिला. दावीदाच्या मृत्यूनंतर शलमोनाने आपल्या राज्याची सूत्रे हाती घेतली. त्याने आपल्या सत्तेचे बळकटीकरण करण्यासाठी अदोनीया, योवाब आणि शिमी यांना त्यांच्या कृत्यांसाठी शिक्षा केली, ज्यामुळे त्याचे राज्य स्थिर झाले.

२. शलमोनाची बुद्धीची मागणी आणि न्यायनिवाडा (अध्याय ३)

- **गिबोनातील दर्शन** (१ राजे ३:४-१५): शलमोन राजाने गिबोन येथे परमेश्वरासमोर हजारो होमार्पणे केली. तिथे परमेश्वराने त्याला स्वप्नात दर्शन दिले आणि "तुला काय हवे आहे, ते माग" असे विचारले.
- **बुद्धीची मागणी** (१ राजे ३:६-९): शलमोनने परमेश्वराकडे संपत्ती किंवा दीर्घायुष्य न मागता, लोकांना न्यायनिवाडा करण्यासाठी "ऐकणारे मन" (बुद्धी) मागितले, जेणेकरून तो चांगले आणि वाईट यातील फरक ओळखू शकेल.
- **परमेश्वराचा प्रतिसाद आणि आशीर्वाद** (१ राजे ३:१०-१५): शलमोनाच्या या मागणीवर परमेश्वर अत्यंत प्रसन्न झाला. त्याने शलमोनला बुद्धी तर दिलीच, पण त्याचबरोबर संपत्ती, गौरव आणि दीर्घायुष्यही दिले, कारण त्याने योग्य गोष्ट मागितली होती.
- **प्रसिद्ध न्यायनिवाडा** (१ राजे ३:१६-२८): शलमोनाच्या बुद्धीचा प्रत्यय एका प्रसिद्ध घटनेतून आला, जेव्हा दोन स्त्रिया एकाच बालकावर हक्क सांगू लागल्या. शलमोनने त्या बालकाचे दोन भाग करण्याचा आदेश देऊन खरी आई कोण हे ओळखले, ज्यामुळे त्याच्या बुद्धीची कीर्ती सर्वदूर पसरली.

शलमोनाचे वैभव, मंदिराची निर्मिती आणि अधोगती (अध्याय ४-११)

हा भाग राजा शलमोनाच्या राजवटीतील सुवर्णकाळ, परमेश्वराच्या मंदिराची भव्य निर्मिती आणि त्याच्या जीवनातील नैतिक अधोगतीमुळे राज्यावर आलेल्या संकटांवर लक्ष केंद्रित करतो.

१. शलमोनाचे प्रशासन, बुद्धी आणि कीर्ती (अध्याय ४)

- **प्रशासकीय रचना** (१ राजे ४:१-१९): शलमोनने आपल्या विशाल राज्याचे प्रभावीपणे व्यवस्थापन करण्यासाठी अधिकारी आणि राज्यपाल नेमले. त्यांच्यामुळे राज्याचा कारभार सुरक्षीत चालला आणि अन्नपुरवठा व्यवस्थित राहिला.

- अफाट बुद्धी आणि ज्ञान (१ राजे ४:२९-३४): परमेश्वराने शलमोनला इतके अफाट ज्ञान आणि बुद्धी दिली की त्याने पूर्वकडील सर्व लोकांच्या आणि मिसर देशाच्या सर्व बुद्धीवानांपेक्षा अधिक बुद्धी प्राप्त केली. त्याची कीर्ती सर्व राष्ट्रांमध्ये पसरली. त्याने हजारो नीतिसूत्रे आणि हजारो गाणी रचली.

२. परमेश्वराच्या मंदिराची निर्मिती (अध्याय ५-८)

- मंदिराचे बांधकाम (१ राजे ५:१-१८, ६:१-३८): दावीदाच्या स्वप्नानुसार, शलमोनने परमेश्वरासाठी यरुशलेममध्ये भव्य मंदिर बांधण्यास सुरुवात केली. हे बांधकाम सुमारे सात वर्षे चालले आणि त्यात उत्तम प्रतीचे दगड आणि लाकूड वापरण्यात आले. हे मंदिर इस्लामीसाठी परमेश्वराच्या उपस्थितीचे आणि उपासनेचे केंद्र बनले.
- मंदिराचे समर्पण (१ राजे ८:१-६६): मंदिराचे बांधकाम पूर्ण झाल्यावर, शलमोनने इस्लामच्या सर्व वडीलधार्यांना एकत्र बोलावून परमेश्वराचा कोश मंदिरात आणला. त्याने परमेश्वरासमोर एक भव्य प्रार्थना केली, ज्यात त्याने परमेश्वराची स्तुती केली आणि इस्लामीसाठी आशीर्वाद मागितले. यानंतर परमेश्वराचा गौरव ढगाच्या रूपात मंदिरात प्रकट झाला.

३. शलमोनाची समृद्धी, इतर इमारती आणि आंतरराष्ट्रीय संबंध (अध्याय ९-१०)

- परमेश्वराचे वचन (१ राजे ९:१-९): मंदिराच्या समर्पणानंतर, परमेश्वराने पुन्हा शलमोनला दर्शन दिले आणि त्याला आज्ञाधारक राहिल्यास त्याचे राज्य स्थिर राहील असे वचन दिले, परंतु जर त्याने आज्ञा मोडली तर त्याचे राज्य नष्ट होईल अशी ताकीदही दिली.

- **इतर बांधकाम प्रकल्प (१ राजे ९:१०-२८):** शलमोनने मंदिराजवळ स्वतःचा राजवाडा, मील्लो, यरुशलेमची भिंत आणि इतर अनेक शहरांची निर्मिती केली. त्याच्याकडे प्रचंड संपत्ती आणि सुवर्ण होते.
- **शबाच्या राणीची भेट (१ राजे १०:१-१३):** शलमोनाच्या बुद्धी आणि वैभवाची कीर्ती ऐकून, दूरच्या देशातून शेबाची राणी त्याची भेट घेण्यासाठी आली. तिने त्याची बुद्धी आणि त्याचे वैभव पाहून आश्चर्य व्यक्त केले.

४. शलमोनाची नैतिक अधोगती आणि राज्याचे पतन (अध्याय ११)

- **अनेक परदेशी स्त्रिया आणि मूर्तिपूजा (१ राजे ११:१-८):** शलमोनाने परमेश्वराच्या आजेविरुद्ध अनेक परदेशी स्त्रियांशी (ज्या विविध राष्ट्रांच्या होत्या) विवाह केले. या स्त्रियांनी त्याचे मन इतर दैवतांकडे वळवले, आणि तो त्यांच्या दैवतांची उपासना करू लागला. त्याने त्यांच्यासाठी वेदी आणि पूजास्थाने बांधली.
- **परमेश्वराचा क्रोध आणि राज्याचे विभाजन (१ राजे ११:९-४०):** शलमोना परमेश्वरापासून दूर गेल्यामुळे परमेश्वर त्याच्यावर क्रोधीत झाला. परमेश्वराने त्याला सांगितले की, त्याच्या जीवनात नसले तरी, त्याच्या मृत्यूनंतर त्याचे राज्य विभाजित केले जाईल आणि त्याचा एक सेवक त्याच्या राज्याचा मोठा भाग ताब्यात घेईल.
- **शलमोनाचा मृत्यू (१ राजे ११:४१-४३):** शलमोनने चाळीस वर्षे यरुशलेममध्ये राज्य केले आणि नंतर तो मरण पावला.

राज्याचे विभाजन आणि प्रारंभिक राजे (अध्याय १२-१६)

शलमोनाच्या मृत्यूनंतर इस्माएलच्या इतिहासातील सर्वात दुःखद आणि महत्त्वाच्या घटनांपैकी एक घडली: ते म्हणजे एकसंघ राज्याचे दोन स्वतंत्र राज्यांमध्ये विभाजन. हा भाग या विभाजनाची कारणे आणि त्यानंतरच्या प्रारंभिक राजांच्या राजवटीचे वर्णन करतो.

१. राज्याचे विभाजन (अध्याय १२)

- **रहबामचा मूर्खपणाचा निर्णय (१ राजे १२:१-१७):** शलमोनाच्या मृत्यूनंतर त्याचा मुलगा रहबाम हा राजा झाला. शकेम येथे त्याला राज्याभिषेक करण्यासाठी सर्व इसाएली लोक एकत्र आले. लोकांनी रहबामला विनंती केली की, त्याच्या वडिलांनी (शलमोनने) त्यांच्यावर लादलेला भार कमी करावा. रहबामने वडीलधान्यांचा सल्ला न ऐकता, तरुण सल्लागारांचा सल्ला ऐकला आणि लोकांना सांगितले की तो त्यांच्यावर आणखी मोठा भार लादणार आहे.
- **दोन राज्यांची निर्मिती (१ राजे १२:१६-१९):** रहबामच्या या उत्तराने इसाएली लोक संतप्त झाले. दहा वंशांनी दावीदाच्या घराण्याला नाकारले आणि त्यांनी याराबामला आपला राजा म्हणून निवडले. केवळ यहूदा आणि बिन्यामीन हे दोन वंशच रहबामच्या पाठीशी राहिले. अशा प्रकारे, इसाएल राज्याचे दोन स्वतंत्र भागांमध्ये विभाजन झाले:
 - **उत्तरी राज्य (इसाएल):** याचा राजा याराबाम बनला.
 - **दक्षिणी राज्य (यहूदा):** यावर रहबामने राज्य केले.

२. इसाएलमधील प्रारंभिक राजे आणि त्यांची मूर्तिपूजा (अध्याय १२-१६)

- **याराबामाची मूर्तिपूजा (१ राजे १२:२०-३३):** याराबामाला भीती वाटली की जर लोकांनी यरुशलेममधील मंदिरात उपासना करणे सुरु ठेवले तर ते पुन्हा यहूदाच्या राजाकडे परत जातील. म्हणून त्याने बेथेल आणि दान येथे सोन्याची वासरे बनवली आणि लोकांना त्यांची उपासना करण्यास सांगितले. त्याने याजक म्हणून लेवी नसलेल्यांना नेमले आणि परमेश्वराने नेमलेल्या सणाएवजी स्वतःचा सण सुरु केला. हे एक मोठे पाप होते, ज्यामुळे इसाएल परमेश्वरापासून पूर्णपणे दूर गेले.
- **इसाएलमधील प्रारंभिक राजे (१ राजे १४:१-२०, १५:२५-३४, १६:८-३४):** याराबामाच्या नंतर, इसाएलवर अनेक राजांनी राज्य केले. यातील बहुतेक राजे वाईट होते आणि त्यांनी याराबामाच्या पापाचे अनुकरण केले. त्यांनी परमेश्वराच्या आज्ञा मोडल्या आणि मूर्तिपूजेला प्रोत्साहन दिले.

उदाहरणार्थ, नादाब, बाशा, एला, जिमी, अम्री आणि त्याचा पुत्र अहाब. या राजवटी अत्यंत अस्थिर होत्या, अनेकदा बंडखोरी आणि हिंसाचाराने भरलेल्या होत्या.

३. यहूदामधील प्रारंभिक राजे (अध्याय १४-१५)

- **रहबामची राजवट (१ राजे १४:२१-३१):** रहबामने यरुशलेममध्ये १७ वर्ष राज्य केले. त्याने आणि यहूदाच्या लोकांनी परमेश्वराच्या दृष्टीने वाईट कृत्ये केली, उंच जागांवर पूजा केली आणि मूर्तिपूजा केली.
- **अबीयाम आणि आसा यांची राजवट (१ राजे १७:१-२४):** रहबामनंतर त्याचा मुलगा अबीयाम राजा झाला, ज्याने आपल्या वडिलांच्या पापांचे अनुकरण केले. परंतु अबीयामनंतर त्याचा मुलगा आसा राजा झाला, जो यहूदाच्या काही चांगल्या राजांपैकी एक होता. त्याने परमेश्वराच्या दृष्टीने योग्य काम केले, मूर्तिपूजा नष्ट केली आणि परमेश्वराच्या नियमांचे पालन केले.

एलिया

एलिया हा परमेश्वराचा एक शक्तिशाली संदेष्टा होता, ज्याचे देवाबरोबरचे नाते अविश्वसनीय विश्वासाचे, आज्ञाधारकपणाचे आणि प्रत्यक्ष संवादाचे होते. त्याचे जीवन देवावरील त्याच्या गाढ विश्वासाची आणि त्याच्या सामर्थ्याची साक्ष देते.

एलिया: परमेश्वराचा अग्निमय संदेष्टा आणि त्याचे देवाबरोबरचे नाते

एलिया, जो गिलाद येथील तिशबी (१ राजे १७:१) येथून अचानक प्रगट झाला, तो केवळ एक संदेष्टा नव्हता, तर तो साक्षात देवाच्या सामर्थ्याचा आणि इच्छेचा ज्वलंत प्रतीक होता. त्याचे देवाबरोबरचे नाते हे केवळ आशेचे नव्हते, तर ते दृढ आज्ञाधारकपणाचे आणि अखंड विश्वासाचे होते, जे त्याच्या प्रत्येक कृतीतून दिसून येत होते.

१. **परमेश्वराचा आवाज आणि आज्ञाधारकपणा:** एलियाने कोणत्याही मानवी भीतीशिवाय परमेश्वराच्या वचनांची घोषणा केली. त्याने राजा अहाबच्या दुष्ट राजवटीत (१ राजे १६:२९-३३)

परमेश्वराच्या वचनानुसार तीन वर्षांपेक्षा अधिक काळ दुष्काळ जाहीर केला (१ राजे १७:१). हे धाडस केवळ देवावरील पूर्ण विश्वासातूनच येऊ शकते. परमेश्वराने त्याला सांगितल्याप्रमाणे तो करीथ ओढ्याकाठी लपला आणि कावळ्यांनी त्याला अन्न पुरवले (१ राजे १७:२-६). प्रत्येक परिस्थितीत तो देवाच्या प्रत्येक शब्दाचे पालन करत असे.

२. चमत्कार आणि देवाचे सामर्थ्य: एलियाच्या जीवनातून देवाचे अफाट सामर्थ्य प्रकट झाले. साराफथ येथील विधवेच्या तेलाचा आणि पिठाचा साठा कधीही रिकामा न होणे (१ राजे १७:८-१६) आणि तिच्या मृत मुलाला पुन्हा जीवंत करणे (१ राजे १७:१७-२४) हे देवाच्या त्याच्यावरील कृपेचे पुरावे होते.

३. कर्मल पर्वतावरील अग्निपरीक्षा: एलियाचे देवाबरोबरचे नाते त्याच्या आयुष्यातील सर्वात मोठ्या घटनेत, कर्मल पर्वतावरच्या अग्निपरीक्षेत (१ राजे १८:२०-४०) स्पष्टपणे दिसून येते. बाल दैवताच्या ४५० संदेष्ट्यांना आव्हान देताना, एलियाने परमेश्वराच्या सामर्थ्यावर पूर्ण भरवसा ठेवला. त्याने परमेश्वराची प्रार्थना केली: "हे अब्राहाम, इसहाक व इसाएल यांच्या परमेश्वरा देवा, तूच इसाएलात देव आहेस आणि मी तुझा दास आहे, व तुझ्या आज्ञेप्रमाणे मी ही सर्व कामे केली आहेत, हे आज कळून येवो." (१ राजे १८:३६). त्याच्या प्रार्थनेला उत्तर म्हणून, परमेश्वराच्या अग्नीने बलिदान आणि सर्वकाही भस्म केले, ज्यामुळे देवाचे सामर्थ्य आणि एलियावरील त्याचा अनुग्रह सिद्ध झाला.

४. वैयक्तिक संबंध आणि देवाचा सौम्य आवाज: अग्निपरीक्षेनंतर एलियाला ईजबेलच्या धमक्यांमुळे नैराश्य आले (१ राजे १९:१-४). तो होरेब पर्वतावर पळून गेला. तिथे परमेश्वराने त्याला वावटळीत, भूकंपामध्ये किंवा अग्नीमध्ये नव्हे, तर एका सौम्य, शांत आवाजामध्ये (१ राजे १९:११-१३) भेटले. यातून देवाचे त्याच्या संदेष्ट्याबरोबरचे वैयक्तिक आणि जवळचे नाते दिसून येते, जिथे परमेश्वर त्याला धीर देतो आणि त्याला पुढील कार्यासाठी तयार करतो.

एलिया संदेष्ट्याची सेवा आणि अहाबाचे राज्य (अध्याय १७-२२)

१ राजे ग्रंथाचा हा शेवटचा भाग इसाएलच्या इतिहासातील सर्वात दुष्ट राजा आणि राणी (अहाब आणि ईजबेल) यांच्या राजवटीवर आणि परमेश्वराचा एक महान संदेष्टा एलिया याची शक्तिशाली सेवा यावर लक्ष केंद्रित करतो.

१. एलियाची ओळख आणि प्रारंभिक सेवा (अध्याय १७)

- दुष्काळाची घोषणा** (१ राजे १७:१): एलिया तिश्बी हा गिलाद येथे उपरा म्हणून राहणाऱ्यांपैकी एक होता, तो अचानक राजा अहाबसमोर प्रगट झाला आणि त्याने परमेश्वराच्या वचनाने घोषित केले की, "माझ्या शब्दावाचून या वर्षामध्ये पाऊस किंवा दव पडणार नाही!" या घोषणेमुळे इस्नाएलमध्ये मोठा दुष्काळ सुरु झाला, जो अहाबच्या मूर्तिपूजेची शिक्षा होती.
- करीथ ओढ्याकाठी आणि साराफथ येथील चमत्कार** (१ राजे १७:२-२४): परमेश्वराच्या आजेनुसार, एलिया करीथ ओढ्याकाठी लपला, जिथे कावळ्यांनी त्याला अन्न पुरवले. नंतर, परमेश्वराने त्याला सीदोनमधील साराफथ येथील एका विधवेकडे पाठवले. तेथे, तिच्याकडे थोडेसे पीठ आणि तेल असूनही, ते दुष्काळाच्या काळात कधीही संपले नाही. तसेच, एलियाने तिच्या मृत मुलाला प्रार्थना करून पुन्हा जिवंत केले, ज्यामुळे परमेश्वराचे सामर्थ्य सिद्ध झाले.

२. कर्मेल पर्वतावरील अग्निपरीक्षा (अध्याय १८)

- बालच्या संदेष्ट्यांना आव्हान** (१ राजे १८:१७-१९): दुष्काळाच्या तिसऱ्या वर्षानंतर, एलियाने राजा अहाबला आव्हान दिले आणि त्याला बाल दैवताचे ४५० संदेष्टे यांना कर्मेल पर्वतावर एकत्र आणण्यास सांगितले.
- आकाशातून आलेला अग्नी** (१ राजे १८:२०-४०): एलियाने बालच्या संदेष्ट्यांना आपल्या दैवताला बोलावून बलीदानाला अग्नी लावायला सांगितले, पण काहीही झाले नाही. मग एलियाने आपले बलिदान तयार केले, त्यावर भरपूर पाणी ओतले आणि परमेश्वराची प्रार्थना केली. परमेश्वराने प्रार्थना ऐकताच, आकाशातून अग्नी उतरला आणि बलिदान, लाकूड, दगड, आणि

खंदकातले पाणीही भस्म केले. हे पाहून लोकांनी "परमेश्वरच देव आहे! परमेश्वरच देव आहे!" असा जयघोष केला. यानंतर एलियाने बालच्या संदेष्ट्यांना ठार मारले.

३. एलियाचा पलायन आणि होरेबवरील भेट (अध्याय १९)

- **ईजबेलचा राग (१ राजे १९:१-३):** कर्मेल पर्वतावरील विजयानंतरही, ईजबेल राणीने एलियाला ठार मारण्याची शपथ घेतली, ज्यामुळे एलिया निराश होऊन पळून गेला.
- **होरेब पर्वतावर देवाची भेट (१ राजे १९:४-१८):** नैराश्यात असताना, एलिया परमेश्वराचा पर्वत होरेब येथे गेला. तेथे त्याने देवाचा आवाज वावटळीत, भूकंपात किंवा अग्नीमृद्ये नव्हे, तर एका सौम्य, शांत आवाजामृद्ये ऐकला. परमेश्वराने त्याला धीर दिला आणि त्याला पुढील कार्यासाठी सूचना दिल्या.
- **अलीशाला पाचारण (१ राजे १९: १९-२१)**
अग्नीच्या संदेष्ट्याचा वारस निवडला जातो (१ राजे १९)
 - कर्मेल पर्वतावरील दैवी विजयानंतरही, ईजबेलच्या क्रोधाला भिऊन एलिया संदेष्टा नैराश्याच्या गर्तेत लोटला गेला. होरेब पर्वतावर, वादळात, भूकंपात आणि अग्नीमृद्ये नव्हे, तर 'सौम्य, शांत आवाजात' (१ राजे १९:१२) परमेश्वराने त्याला पुन्हा एकदा दर्शन दिले. तिथेच, परमेश्वराने एलियाला त्याच्या महान कार्यासाठी एक वारस नेमण्याची आज्ञा दिली – तो वारस म्हणजे शाफातचा पुत्र अलीशा. हा केवळ एक उत्तराधिकार नव्हे, तर एका पिढीकडून दुसऱ्या पिढीकडे सामर्थ्याची आणि उद्देशाची एक दैवी हस्तांतरण होती!
 - **बोलावणे:** एका नव्या युगाची पहाट (१ राजे १९:१६, १९-२१)
 - परमेश्वराच्या आजेनुसार, एलिया होरेब पर्वतावरून निघाला. त्याला अलीशा सापडला, जो १२ जोडी बैलांसह शेतात नांगरत होता. अलीशा हा समृद्ध आणि स्थिर जीवन जगणारा एक साधा माणूस होता. परंतु एलियाने त्याच्यासमोर काहीही न बोलता, आपले झगा त्याच्यावर टाकला. हा केवळ एक साधा स्पर्श नव्हता; तो एलियाच्या सामर्थ्याचा, त्याच्या सेवेचा आणि त्याच्या दैवी

नेमणुकीचा एक भार अलीशाच्या खांद्यावर टाकत होता. ते झगे म्हणजे एलियाचा अधिकार, त्याचा आत्मा आणि त्याचे दैवी पाचारण होते!

- या कृतीचा अर्थ अलीशाने तात्काळ ओळखला. क्षणाचाही विलंब न लावता, त्याने आपले बैल व नांगर सोडून दिले. ही केवळ शेती सोडणे नव्हते, तर ते त्याच्या जुन्या जीवनाचा पूर्ण त्याग करणे होते. त्याने आपल्या बैलांना बळी दिले, त्याच्या औताच्या लाकडांनी अग्नी पेटवला आणि मांस शिजवून लोकांना दिले. ही कृती दर्शवते की, अलीशाने या पाचारणाला किती गांभीर्याने घेतले; त्याने आपल्या भूतकाळातील जीवनाचे सर्व पूल जाळून टाकले, मागे फिरण्याचा कोणताही मार्ग ठेवला नाही. त्याचे हृदय परमेश्वराच्या हाकेसाठी पूर्णपणे समर्पित झाले होते.
- अशा प्रकारे, एका सामान्य शेतकऱ्यापासून, एलियाच्या शिष्यापर्यंत आणि नंतर देवाचा एक महान संदेष्टा म्हणून अलीशाचा प्रवास सुरु झाला. हे पाचारण एलियाच्या कार्याचा विस्तार करण्यासाठी आणि परमेश्वराचा संदेश इस्त्राएलमध्ये जिवंत ठेवण्यासाठी देवाने निवडलेल्या एका अविश्वसनीय साधनाचा एक शक्तिशाली पुरावा होता. एलियाचे झगे अलीशावर पडले, आणि त्या क्षणापासून, देवाच्या सामर्थ्याने एक नवी कथा लिहिली जाऊ लागली.
- मग तो त्याच्या मागे जाण्याचे सोडून परतला आणि बैलांची एक जोडी घेऊन त्याने कापली आणि बैलांची औते पेटवून त्यांवर मांस भाजले; ते त्याने आपल्या लोकांना दिले, ते त्यांनी खाल्ले. मग तो उठून एलीयाबरोबर गेला व त्याची सेवा करू लागला.

४. अहाबाची दुष्ट राजवट आणि त्याचा अंत (अध्याय २०-२२)

- नाबोथाच्या द्राक्षाच्या मळ्याची कथा (१ राजे २१:१-२६): अहाब राजाने नाबोथ नावाच्या व्यक्तीचा द्राक्षाचा मळा बळकावण्यासाठी ईजबेलच्या मदतीने त्याला खोटे आरोप लावून ठार मारले. या दुष्कृत्यामुळे एलियाने अहाब आणि ईजबेल यांच्याविरुद्ध परमेश्वराचा न्याय घोषित केला.

- **अहाबाचा मृत्यू (१ राजे २२:१-४०):** एलिया आणि नंतर मीखाया संदेष्ट्याच्या वचनानुसार, अहाब राजाचा अरामी लोकांशी झालेल्या युद्धात मृत्यू झाला. या युद्धात त्याला एका चुकून मारलेल्या बाणामुळे जीव गमवावा लागला. त्याचा मृत्यू परमेश्वराच्या वचनाची आणि न्यायाची पूर्तता दर्शवितो.